

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændringer i lov nr. 154 af 7. juni 1958 om lønninger og pensioner m. v. til statens tjenestemænd.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 1961, fremsættelsen i tidenden sp. 2884).

Formanden: Sammen med denne sag foretages den følgende sag på dagsordenen, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om pensioner, der er fastsat i henhold til de før 1. april 1958 gældende lønnings- og pensionslove.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 2095, fremsættelsen i tidenden sp. 2886).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Holger Eriksen: Da lønningsforslaget var gennemført og dermed også den fremtidige pensionsordning fastlagt, stod tilbage det meget store spørgsmål, hvad man skulle gøre ved de gamle pensionister. Der blev, som oplyst i den højtærede finansministers skriftlige fremsættelse, nedsat et udvalg, der måtte tage i betragtning, at pensionsreglerne var blevet ændret, fordi forskellen mellem lønnen og pensionen i mange tilfælde var blevet for ringe, medens på den anden side de gamle pensionister principielt måtte stille sig på det standpunkt, at der ikke på noget punkt måtte ske nedsættelse af den gældende pension, samtidig med at de måtte kræve anvendt de nye regler i alle de tilfælde, hvor disse gav mere end den gamle ordning. Det ville bl. a. medføre, at man til den hidtidige pension kunne lægge folkepensionens mindstebeløb.

Man kan let se, at der var et dybt svælg mellem disse to standpunkter, men ikke desto mindre lykkedes det, som det fremgår af betænkningen, at bygge bro over dette svælg, selv om denne bro kommer til at

koste samfundet 4 mill. kr. mere årligt end den gamle ordning. Jeg tror, at den løsning, man er nået til, er forsvarlig, thi selv om man principielt ikke fra administrationens side kan anerkende, at den tilståede pension, bortset fra reguleringstillægget, ikke kan ændres, vil det dog i praksis være således, at man meget nødt vil skride til en ændring, heller ikke hvis den foretages etapevis; og skulle man have foretaget en omregning af alle de gamle pensioner efter de nye regler, ville det have givet ikke blot et stort arbejde, men også praktiske vanskeligheder.

Jeg anbefaler de to lovforslag til vedtagelse, men vil dog finde det rimeligt, at lønningsudvalget gennemgår dem.

Heick: Også jeg vil anbefale de to lovforslag til vedtagelse og i første omgang til behandling i lønningsudvalget.

Det ene forslag, forslaget om regulering af de ældre pensioner, angår et meget stort økonomisk område, og jeg mener, det er rigtigt, at det bliver gennemgået endnu en gang i lønningsudvalget, så man kan se, om der skulle være enkelte ting, der er smuttet for os ved arbejdet i den nedsatte kommission eller udvalg, hvad man nu skal kalde det.

Jeg kan også give tilslutning til den omregningsmåde, man fandt frem til. Det har for mig været et meget vanskeligt udvalgsarbejde, for det var et uoverskueligt område for, om jeg så må sige, almindelige folk at sætte sig ind i, og jeg synes, det var en god indskydelse, man fik, da man gik over til bruttopensionsprincippet og tog udbetalingen i marts 1959 som grundlag.

Jeg tror, det er gået andre medlemmer af kommissionen, som det er gået mig, at man gang efter gang har måttet bede lønningskontorets funktionærer om at være behjælpelige for at forstå de indviklede problemer, og jeg vil herfra i første række sige udvalgte formand, departementschef Ulrik Andersen, tak for den beredvillighed, han altid har vist, når vi har stillet spørgsmål,

[Heick.]

men der er også grund til at takke udvalgets sekretær, kontorchef fru Frank, for den beredvillighed, hvormed hun har givet os alle tænkelige oplysninger.

Vi har vistnok en meget god efterlønsordning her i Danmark, men vi har også en meget indviklet efterlønsordning, og der er en række ting, som det faktisk på forhånd er vanskeligt at sætte sig ind i, men i det store og hele tror jeg der vil være gensidig tilfredshed med den løsning, vi er nået frem til. Jeg ved nok, at de gamle pensionister vil hævde, at der er en slags præcedens for, at en lønstigning også får en stigning i pensionerne som konsekvens; men i kraft af hele den store omlægning, der er sket af vort lønsystem, og den nye folkepensionsordning, tror jeg vi har fundet en rimelig mellemløsning.

Der var et lille problem med hensyn til forskellen mellem en omregning af pensionerne efter den gamle og efter den nye ordning. Dér valgte vi at stille forslag om at omregne pensionerne efter den gamle ordning, hvilket giver en smule forbedring for pensionisterne i tilfælde af stigninger i pristallet. I denne forbindelse vil jeg gerne gøre opmærksom på, at jeg mener, at vi faktisk har udtrykt os forkert i betænkningen, for der står, at forskellen i beregningsmåderne vil være 300 000 kr. pr. portion ved dyrtidsregulering i tilfælde af pristalsstigning. Vi er her faktisk uden videre gået ud fra, at pristallet kun kan stige, men selvfølgelig må der også blive tale om en reduktion på et tilsvarende beløb, hvis pristallet falder. Den højtærede finansminister brugte i sin fremsættelsestale nøjagtig den samme vending: det bliver 300 000 kr. dyrere pr. dyrtidstillægsportion end en regulering i forhold til den nye lovs pensioner. Jeg tror i og for sig, det er en lidt farlig tendens at indstille sig på, at pristallet kun kan stige. Man må over for pensionisterne gøre opmærksom på, at selv om det i øjeblikket har karakter af en forbedring, vil det, hvis man kommer ind i en periode med faldende pristal, slå tilsvarende hårdere til den anden side.

Baage: Vi kan fra vor side tiltræde lovforslaget om ændringer i lov om lønninger og pensioner m. v. til statens tjenestemænd,

idet det i hovedsagen drejer sig om redaktionelle ændringer, der ikke betyder særlig meget.

Også til lovforslaget om pensioner, der er fastsat, før den nye tjenestemandsløvs blev gennemført, stiller vi os velvilligt. Vi synes, at man har fundet en løsning, vi kan være tilfreds med under de givne forhold. Der er jo ingen tvivl om, at der blandt de ældre pensionister har været forhåbninger om at opnå en forbedring af pensionen under hensyn til, at også visse af dem har været udsat for nivellering. Når man læser lovforslaget og betænkningen, tror jeg, at man vil finde, at udvalget er nået til det, der er mulighed for, og har skabt så ligelige vilkår som vel muligt. Vi er meget tilfredse med, at man nu løser spørgsmålet med hensyn til folkepension, så at også disse ældre pensionister, der betaler deres folkepensionsbidrag og har gjort det, siden vi gennemførte folkepensionen, nu stilles lige med andre borgere med hensyn til adgang til folkepension. At der så, for at de kan opnå den indtægtsbestemte folkepension, foretages en graduering af pensionen efter den skala, der er anført i lovforslaget, finder vi helt rimeligt. Men for alle, der ligger over en vis bruttopension, er det altså således, at de fremtidig vil kunne få folkepensionens mindstebeløb helt på linje med andre borgere i landet. Jeg er ikke i tvivl om, at der nok er nogle af dem, der har de højere pensionsbeløb, der vil sige, at det ville være bedre at få pension efter den ny tjenestemandsløvs end efter de gamle regler. Pensionen ville kunne blive højere efter den ny lov, i kraft af at lønningerne er steget for de pågældende lønningsklasser. Men det er jo nu engang vilkårene, som jeg godt kan se det ikke er muligt at rette ved. Det ville have været et både stort og besværligt arbejde, hvis det hele skulle have været omregnet og kulegravet. Det ville også have medført en ret betydelig merudgift, som jeg ikke skønner der ville være ret store muligheder for at få tilslutning til.

Vi kan derfor erklære os tilfredse med de to forslag og vil gerne være med til at se på dem i lønningsudvalget og gennemføre dem hurtigst muligt.

Kirsten Gloerfelt-Tarp: På mit partis vegne kan jeg anbefale en hurtig behandling

[Kirsten Gloerfelt-Tarp.]

af de to lovforslag. Det første lovforslag er jo væsentligst af formel og redaktionel karakter, og jeg skal ikke knytte bemærkninger til det.

Det andet lovforslag drejer sig om nyordningen af de gamle pensionisters forhold, og det forekommer mig, at den foreslåede ordning er rimelig både set fra statspensionisternes og fra statens side. Der er sket en vis tilnærmelse til den nye lønningslovs pensionsbestemmelser, og ordningen er forholdsvis simpel at administrere. Hertil kommer det meget væsentlige, at dette forslag har kunnet samle enstemmig tilslutning i det udvalg, som har været nedsat angående nyordningen af de gamle pensionisters forhold, og således er tiltrådt såvel af de fire centralorganisationer som af pensionistforeningerne. Jeg kan derfor anbefale det til hurtig og velvillig behandling og kan tilslutte mig, at vi ser nærmere på det i lønningsudvalget.

Gøting: Det forekommer mig, at den løsning, det nedsatte udvalg trods den vanskelige opgave er kommet frem til, er så rimelig og tager så vidtgående hensyn både til de borgere, hvis pension den fastlægger, og til de mennesker, der skal administrere den, at vi fra vor side helt kan gå ind for den.

Det er givet, at når gamle regler skal moderniseres og harmoniseres med nye og på afgørende måde afvigende regler, er det noget, der vil koste penge, hvis man ikke skal fastholde en forskelsbehandling, der er urimelig. Jeg tror, det er godt, vi er nået frem til at afskaffe den utilfredshed, der har været med, at nogle har skullet betale til folkepensionen uden at kunne få den. Det kan måske umiddelbart se underligt ud, at disse moderniserede pensioner ifølge udvalgsbetænkningen og lovforslaget fremtidig tænkes reguleret af bruttopensionsbeløbet i stedet for på linje med pensionerne efter den nye pensionslov. Det koster oven i købet 300 000 kr. pr. portion. Det er imidlertid for mig noget afgørende, at alle partier er gået ind for dette lovforslag.

Det ærede medlem hr. Heicks bemærkninger om pristallet kan jeg helt tiltræde. Kunne vi blot få det til at stå helt stille, får denne regel ingen praktisk betydning.

Jeg skal ikke gå dybere ind på enkelt-heder, det er gjort af andre, men blot sluttelig for begge lovforslags vedkommende tilsige mit partis velvillige støtte til en hurtig gennemførelse.

Alfred Jensen: Den kommunistiske gruppe kan gå ind for begge de to lovforslag, der ligger på tingets bord. De kunne måske nok give anledning til visse betragtninger, og jeg ønsker da også at gøre et par bemærkninger.

Først en bemærkning om forslag til lov om ændringer i lov om lønninger og pensioner til statens tjenestemænd. Vi har ikke noget imod de bestemmelser, der findes i lovforslaget, men ser med interesse, at det tjenestetidsudvalg, der blev nedsat i september måned i fjor, er kommet med en indstilling angående nattillæg, en indstilling, som jeg finder såre rimelig. Den giver mig netop anledning til at spørge den højtærede finansminister om, hvordan det går med tjenestetiden i det hele taget. Nu fra næste uge er der adskillige arbejdere, der kommer ned på 45 timer ugentlig, andre på 46, men i løbet af et år er den almindelige arbejdstid i det private erhvervsliv 45 timer ugentlig. Jeg rejste spørgsmålet om arbejdstidsforkortelse ved behandlingen af tjenestemandsløven i forrige folketingsår og blev naturligvis henvist til det udvalg, der skulle tage stilling til problemerne. Jeg mener, at de spørgsmål burde have været løst i forbindelse med den nye tjenestemandsløvslov, og når det ikke er sket, må man i hvert fald sige, at de hurtigst muligt må klares. Jeg er ikke på det rene med, hvad man har indstillet sig på dér. Jeg synes, det havde været rimeligt, om der også i denne forbindelse havde været klare linjer for tjenestemandenes arbejdstid. Det får jeg formodentlig svar på.

Hvad lovforslaget vedrørende pensionisternes forhold angår, er det naturligvis tilfredsstillende, at ingen får mindre, men der er alligevel visse spørgsmål, der rejser sig navnlig vedrørende aldersgrænsen, som er blevet hævet fra 65 år til 67 år. Det var en fejl, fordi adskillige tjenestemænd, især de, der har det legemlige slid, har vanskeligt ved at holde ud til denne alder. Det er urimeligt at påtvinge folk arbejdskår, som de kun med opbydelse af den største an-

[Alfred Jensen.]

strengelse og vel også med skade på legemet kan præstere. Derfor ønsker jeg også ved denne lejlighed at rejse spørgsmålet om aldersgrænsen. Det var et misgreb, at vi ændrede aldersgrænsen fra 60 til 65 år i folkeforsikringsloven umiddelbart efter anden verdenskrig, og det var vi faktisk mange der var enige om her i tinget, men det er da ikke bedre, når man ved overgang til folkepensionen springer op til 67 år. Jeg ønsker her at fremføre den kritik, som denne forhøjede aldersgrænse giver anledning til ude omkring hos befolkningen. Jeg har den opfattelse, at vi før eller siden bliver nødt til at se på dette spørgsmål. Hvis jeg ikke husker meget fejl, var finansministeren også på et møde i Århus så elskværdig at udtale, at man måske nok blev nødt til at se på denne aldersgrænse, vi var måske kommet for højt op. Jeg har referatet fra Demokraten, jeg har det ikke ved hånden. Det ligger ganske vist mere end et år tilbage, men udtalelsen bliver ikke mindre rigtig af den grund, og jeg opfordrer til, at man overvejer den aldersgrænse og foretager det elastiske tilbagetog, som er nødvendigt.

Finansministeren (Kampmann): Det er helt rart, når samtlige partier i folketinget tilslutter sig gennemførelsen af to lovforslag, som tilfældet har været i dag. Nu skyldes det måske nok, at det ene forslag om ændringer i lønninger og pensioner m. v. indeholder ret små ændringer af teknisk karakter, og at det andet forslag, om de ældre pensionister, er behandlet i et udvalg, hvor partierne har været repræsenteret sammen med centralorganisationerne og pensionistorganisationerne. Jeg er alligevel taknemlig for, at det kan lykkes at gennemføre denne lovgivning vedrørende de ældre pensionister i enighed. Der har jo før, når disse forhold skulle rettes, været en del diskussion, som jeg håber vi kan undgå denne gang, og det takker jeg alle dem for, som har deltaget i bestræbelserne for at nå denne enighed.

Vedrørende forslaget om ændringer i lønningsloven faldt der kun en enkelt bemærkning fra det ærede medlem hr. Alfred Jensen, der mente, at tjenestetiden for statens tjenestemænd allerede burde have været rettet. Jeg kan ikke have noget imod, at

det ærede medlem har den opfattelse; jeg gør bare opmærksom på, at de organisationer, der repræsenterer tjenestemændene, altså ikke havde den opfattelse. Det kunne være, at tjenestemændene trods alt hellere følger deres organisation end det ærede medlem. Derimod blev der truffet en aftale, samtidig med at lønningskommissionen afgav sin betænkning, om, at spørgsmålet skulle behandles i det tjenestetidsudvalg, som det ærede medlem nævnte, og det blev fastsat, at dette udvalg skulle gøre sit arbejde så betids færdigt, at eventuelle lovændringer, der skulle gennemføres på grundlag af udvalgets arbejde, skulle kunne træde i kraft senest 1. april 1961. Det er det, som man har aftalt, og jeg har ikke hørt fra tjenestemandsside i øvrigt, at man er utilfreds med denne aftale. Udvalget er også i god gang med sit arbejde.

Det kan måske undre noget, at der ikke er sagt så meget om lovforslaget vedrørende de ældre pensionister, da det er et stort problem for de ældre pensionister og også af ret betydelig økonomisk rækkevidde for staten. Hvad det sidste angår, har man nået at gennemføre bestemmelserne med en lille merudgift på omkring 4 mill. kr. Det, der har været den store vanskelighed, er, at man har korrigeret lønningerne, og så havde måske en række pensionister ment, at deres pension også skulle korrigeres, men en af årsagerne til, at man har korrigeret lønnings- og pensionssystemet fremover, er netop, at der på en række punkter vel kunne siges at være noget at rette, idet pensionen i en række tilfælde efterhånden udgjorde en noget for høj procent af den samlede løn, og derfor må man, når man ændrer lønningssystemet, prøve at holde pensionerne nogenlunde fast.

Det er det principielle, men derudover har vi taget det særlige hensyn, som jeg synes også er særdeles rimeligt, at vi passer på, at ingen af de ældre pensionister får mindre. Endelig har man fået indarbejdet folkepensionens mindstebeløb på en sådan måde, at der de steder — det var det ærede medlem hr. Baagø, der var inde på det — hvor man kunne sige der havde fundet den største tilbageholdenhed sted, sker en mindre korrektion. Når hertil føjes, at man ændrer pristalsreguleringen, kan man vel sige som i alle gode forlig og kompromiser, at der er

[Finansministeren.]

taget rimelige hensyn til alle sider. Så vidt har jeg også forstået forhandlingen her i dag, og det takker jeg for.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagenes overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

Holger Eriksen: Jeg foreslår, at de 2 lovforslag henvises til behandling i lønningssudvalget.

Uden forhandling eller afstemning
vedtoges dette forslag.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om boligtilsyn.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 1809, fremsættelsen i tidenden sp. 2650).

Formanden: Sammen med denne sag foretages den sidste sag på dagsordenen, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om sanering af usunde bydele.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 1841, fremsættelsen i tidenden sp. 2650).

Lovforslagene sættes til forhandling.

Carl P. Jensen: Gennem adskillige år har man her i landet talt om boligsanering som noget, der er påkrævet. Der er noget beskæmmende i, at man har talt mere, end man har handlet, medens de usunde og brandfarlige beboelsesejendomme gang på gang har været skueplads for menneskelige tragedier, og skumle baggårde i overbebyggede boligkarreer har været rammen om børnenes såkaldte friluftsliv. Derfor må man med tilfredshed konstatere, at den højtærede boligminister nu har indfriet det løfte, som regeringen har givet, ved at fremsætte de 2 lovforslag, vi behandler i dag.

I betragtning af den meget udførlige redegørelse, den højtærede boligminister

gav ved fremsættelsen af lovforslagene, og den meget omfattende kommissionsbetænkning, som den højtærede boligminister henviste til, og som giver et stærkt indtryk af et grundigt arbejde gennem de mere end 100 møder, der har været afholdt, tror jeg roligt, man kan fastslå, at der vistnok ikke kan siges ret meget om disse problemer, der ikke under den ene eller den anden form allerede er sagt. Jeg skal helt afstå fra at sige mere om den elendige og i alle måder dårlige boligmasse, der skal angribes ved hjælp af den adkomst, der skabes i den nu påtænkte lovgivning. Gennem afgivne betænkninger har vi fået kendskab til alt dette. Den højtærede boligminister har mindet om de ca. 80 000 lejligheder, der vil komme ind i billedet, og ministeren har i sin fremsættelsestale på realistisk måde omtalt de sociale problemer, der knytter sig til dette tal. Den dystre realitet kan bl. a. læses ud af dr. Vagn Christensens afhandling om de overbefolkede og usunde boligernes indflydelse på børnesygdom og børnedødeligheden.

De 2 lovforslag bygger, som det allerede er sagt, på de erfaringer, man gennem 20 år har indhøstet på grundlag af 1939-loven om boligtilsyn og sanering. At man nu deler funktionerne op i 2 love, betyder ikke, at man vil dele problemerne op i 2 områder, der ikke vedkommer hinanden; man gør det måske snarere for at præcisere, at angrebet på de usunde og brandfarlige boliger kan ske på 2 måder.

Lovforslaget om boligtilsyn tilsigter at forebygge, at der, som det siges i lovforslagets kapitel III, inden for det område, der omfattes af loven, opstår fare for sundhedstilstanden hos de personer, der skal bo eller opholde sig i de pågældende ejendomme, eller at de udsættes for fare i tilfælde af brand.

Den målsætning, der er udtrykt i lovforslagets kap. III, er angivet af kommissionen. Den giver tilsynet en tilsvarende beføjelse som den, der fandtes i 1939-loven, hvorimod man har indført en begrænsning af de påbud, der efter 1939-loven kunne gives om afhjælpning af mangler. Jeg er meget vel opmærksom på motiveringen for denne begrænsning, således som den er anført i bemærkningerne til lovforslaget. På den anden side forekommer det mig, at